

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการสร้างฐานการเรียนรู้ตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก
อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

Creative Tourism Model by Creating a Learning Base Based on
The Sufficiency Economy Philosophy : A Case Study of Moo 6
Community Bangnokkhawak Sub-District, Bangkhontee District,
Samut Songkhram Province

พงษ์ศักดิ์ เจริญงามเสมอ, พรรณี โรจนเบญจกุล*, ทิพย์วารินทร์ เบญจนิรัตน์, จตุพร อุ่นประเสริฐสุข,
ศศิเพ็ญ ครุฑขังทอง, รุ่งตะวัน เมืองมูล และจิรวรรณ สุตสวาท

Pongsak Jareanngamsamear, Phannee Rojanabenjakun*, Tipvarin Benjanirat, Jatuporn Ounprasertsuk,
Sasipen Krutchangthong, Roongtawan Muangmoon and Jirawat Sudsawat
วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตสมุทรสงคราม

College of Allied Health Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University, Samut Songkram Campus, Thailand

*Corresponding author E-mail: phannee.ro@ssru.ac.th

Received: September 27, 2023; Revised: February 27, 2024; Accepted: June 13, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักท่องเที่ยว 2) เพื่อยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน และ 3) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือ ชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ดำเนินการวิจัยโดยสร้างฐานการเรียนรู้ 5 ฐาน คือ (1) ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (2) ฐานการเรียนรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์ (3) ฐานการเรียนรู้การเพาะปลูกพืช (4) ฐานการเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์ และ (5) ฐานการเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชและ/หรือสัตว์ ต่อด้วยการยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน โดยจัดสนทนากลุ่มและถอดบทเรียนการพัฒนาฐานเรียนรู้ทางการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน การทำชาจากดอกมะลิ และพัฒนาการทำเพชบุ๊กกิ้งเพื่อความสามารถในการแข่งขัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สามารถสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน โดยใช้รูปแบบการบรรยายตามฐานต่าง ๆ ให้ความรู้เรื่องเกษตรผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถบริหารจัดการได้โดยมีเครือข่ายชุมชน มีระดับความพึงพอใจ 4.80 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) การยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในด้านสีกลิ่นของผลิตภัณฑ์จากดอกมะลิมากที่สุด ผลิตภัณฑ์ของชุมชนสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชนได้เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน และ 3) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ มีการจัดสร้างเพชบุ๊กกิ้งเป็นรูป “ฐานการเรียนรู้เกษตรผสมผสาน” มีความทันสมัยน่าสนใจ และทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีรายได้เพิ่มขึ้น ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก และการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการท่องเที่ยว, ฐานการเรียนรู้การเกษตร, เครื่องดื่มสมุนไพรดอกมะลิ, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The research aims to: 1) establish a tourism model that incorporates agricultural learning for tourists; 2) enhance products to generate sustainable income and add value; and 3) strengthen competitive capabilities to support the emerging market of this century. The sample group was Community Village No. 6, Bang Nok Khawaek Subdistrict, Bang Khonthi District, Samut Songkhram Province. Conduct research by creating five learning bases: (1) Sufficiency Economy Learning Base; (2) Animal Breeding Learning Base; (3) Plant Cultivation Learning Base; (4) Learning Base Know how to make organic fertilizer, and (5) have a learning base for processing products from plants and/or animals. Continue by upgrading products to create added value and sustainable income. By organizing group discussions and extracting lessons from developing an agricultural learning base for community agritourism, making tea from jasmine flowers, and developing a Facebook page for competitiveness.

The results of the research found that: 1) the community is able to create a learning-based tourism model for tourist attractions according to the community's philosophy of sufficiency economy. Using various lecture formats to provide knowledge about integrated agriculture according to the sufficiency economy principles. Can be managed with a community network. Has a satisfaction level of 4.80, the highest level. 2) upgrading products to create added value and sustainable income. It is the development of herbal drinks from jasmine flowers to support creative tourism. Consumers are most satisfied with the color of jasmine products. Community products can reflect the community's identity, creating added value and generating sustainable income. sustainability, and 3) developing competitive capabilities to support the modern market. A Facebook page has been created. "Integrated Agriculture Learning Base" is modern and interesting. and thus increase the income of the research participants. Service users are satisfied at a high level. and competition to support the new-era market at the highest level.

Keywords: Creative Tourism Model, The agricultural knowledge base, Herbal jasmine beverage, The Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันมีการพัฒนาการแข่งขันอย่างรุนแรงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ในด้านการอยู่ดีมีสุข มีรายได้ที่เกิดในส่วนต่าง ๆ การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยมีการออกแบบสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรม และการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รองรับการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่กำลังเข้ามาแทนที่เทคโนโลยีเดิม (Disruptive Technology) (วิสาขณูช บานไม่รู้โรย, ทวีศักดิ์ กิจจจร และวินัย หอมสมบัติ, 2565) และการต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพดี ขึ้นอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และเศรษฐกิจ แบ่งปัน (Sharing Economy) (Mont et al., 2020) ในการแข่งขันนั้นสิ่งสำคัญต้องมีรายรับหรือรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยอย่างต่อเนื่องคือด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นหัวใจหลักในการได้มาซึ่งรายได้ ความสุข ความบันเทิง ความรู้ นักท่องเที่ยวพยายามสรรหาสถานที่ที่ได้อะไรทั้งกายและใจทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา เพราะการได้ท่องเที่ยวเป็นการเปิดโลกกว้าง ได้เรียนรู้ ได้สร้างความสุขทั้งความสุขทางใจ และความสุขทางกาย การที่จะท่องเที่ยวให้ได้ครบองค์ประกอบนั้น ทั้งภาครัฐ

และเอกชนพยายามสรรสร้างแหล่งที่สนองความต้องการให้กับนักท่องเที่ยวกันอย่างมากมาย แต่สิ่งที่จะเกิดความยั่งยืนนั้นจะต้องอาศัยการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย (Kent, 2013) สิ่งสำคัญคือสถานที่แต่ละภาคส่วนได้เตรียมให้กับนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ตามเมืองใหญ่ ๆ เนื่องจากมีความสะดวกสบายในด้านสาธารณูปโภค ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากต่างแย่งกันเที่ยว แย่งกันบริโภค สิ่งที่ตามคือทำให้สถานที่ท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม มีปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา ดังนั้นภาครัฐบาลจึงมีนโยบายในการท่องเที่ยวเมืองรองในทุกภาคของประเทศ เพื่อให้เกิดการกระจายการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งทางด้านวัฒนธรรมประเพณี ความเป็นวังเก่า สถานที่ที่เป็นประวัติศาสตร์ หรือการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เรียนรู้ธรรมชาติที่เป็นทั้งด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านการเกษตรที่ไร้สารพิษ ซึ่งการท่องเที่ยวลักษณะนี้จะกระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางที่ใกล้กรุงเทพมหานคร ที่ผู้คนนิยมมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทั้งการท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ และแบบการมาพักผ่อนธรรมชาติ ซึ่งเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งนิยม ได้แก่ ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดร่มหุบ ดอนหอยหลอด เป็นต้น ซึ่งนอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามทางธรรมชาติ ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ได้อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องใช้การประชาสัมพันธ์ทางการตลาดเข้ามามีส่วนช่วยให้เกิดความสามารถของคนในชุมชนและรองรับได้ในอนาคต ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากชุมชน เป็นการสร้างรากฐานที่ดีให้กับชุมชน โดยการสร้างรายได้ขึ้นมาจากการท่องเที่ยวในชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่จะนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวจะต้องเป็นจุดเด่นและมีเรื่องเล่าที่ทำให้ผู้ที่นักท่องเที่ยวสนใจ จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ในชุมชนหมู่ 6 ที่เป็นต้นแบบคือ มะลิ มะลิเป็นรายได้หลักของชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนทุกวัน แต่สิ่งที่ปัญหาเกิดขึ้นจากผลผลิตที่มีทุกวันคือดอกมะลิจะบานเร็วถ้าเก็บไม่ทัน และร่วงทิ้ง ทำให้ชุมชนเสียรายได้จากการร่วงของดอกมะลิ

จากการที่จังหวัดสมุทรสงครามมีแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับได้นั้น การมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ การมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นของชุมชน สิ่งที่จะเป็นการตอบโต้ได้ก็คือการที่จะให้นักท่องเที่ยวทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบของการเป็นชุมชนที่มีความสร้างสรรค์ในหลายรูปแบบ สิ่งนั้นคือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ เป็นการประชาสัมพันธ์ และเป็นส่วนหนึ่งของการตลาดยุคใหม่ พร้อมทั้งการนำเสนอในด้านของเทคโนโลยีที่ช่วยในการปรับปรุงและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ ทั้งการตลาดที่เป็นแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ เพื่อให้สิ่งที่ชุมชนมีแล้วนำเสนอให้กับโลกภายนอกได้ทราบถึงบริบทของชุมชนในเชิงสร้างสรรค์ (Berg, 2009)

ดังนั้นสิ่งที่คณะผู้วิจัยเล็งเห็นคือการกลับไปสู่สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นฐานรากของชุมชนและนำการบริหารจัดการเข้าไปบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ (Hunter, 1995) ได้แก่ 1) การสร้างฐานเรียนรู้เชิงปฏิบัติการรูปแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (บางเดี่ยว กันธิสา และฤดาเดช เกิดวิชัย, 2558) เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ชุมชนพัฒนาตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนโดยน้อมนำองค์ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ (รัชกาลที่ 9) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโดยทำการเพาะเลี้ยงสัตว์ เพาะ ปลูกพืช ทำปุ๋ยอินทรีย์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพืชและ/หรือสัตว์ และจัดทำฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) ฐานการเรียนรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์ ฐานการเรียนรู้การเพาะปลูกพืช ฐานการเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์ และฐานการเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชและ/หรือสัตว์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจได้มาเรียนรู้และสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเองเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบการเกษตรผสมผสานมากยิ่งขึ้น (Gowdy & Pearlmutter, 1993) 2) การยกระดับผลิตภัณฑ์ที่เป็นของชุมชน ทำให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจเพราะเกิดการเดินทาง ดังนั้นการที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของชุมชนมีความโดดเด่น ทันสมัยในหลายรูปแบบ (Wisansing, & Vongvisitsin, 2019) ทางผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์วิถีชีวิตชุมชนสู่การสร้างรายได้ที่ยั่งยืน เพื่อให้ชุมชนมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น ผลผลิตในชุมชนที่เป็นผลมาจากฐานการเรียนรู้การเพาะปลูกพืชนั้น คณะผู้วิจัยนำผลผลิตจากมะลิมาเป็นสินค้าที่เพิ่มมูลค่าโดยการนำดอกมะลิที่บานแล้วมาทำชาดอกมะลิ ที่สามารถใช้งบได้ และการนำชาดอกมะลิประชาสัมพันธ์ให้กับผู้บริโภคได้รับทราบผ่านช่องทางของการตลาดยุคใหม่เป็นการนำเสนอสินค้าของชุมชนให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้มากขึ้น และ 3) การนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ เป็นการประชาสัมพันธ์ และเป็นส่วนหนึ่งของการตลาดยุคใหม่ (Wisansing & Vongvisitsin, 2019) พร้อมทั้งการนำเสนอในด้านของเทคโนโลยีที่ช่วยในการปรับปรุงและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ ทั้งการตลาดที่เป็นแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ เพื่อให้สิ่งที่ชุมชนมีแล้วนำเสนอให้กับโลกภายนอกได้ทราบถึงบริบทของชุมชนในเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักท่องเที่ยว
2. เพื่อยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน
3. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คือการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 คือ การยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน และส่วนที่ 3 คือพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่

ส่วนที่ 1 การสร้างฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชน ประกอบด้วย 5 ฐานคือ 1) ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 2) ฐานการเรียนรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์ 3) ฐานการเรียนรู้การเพาะปลูกพืช 4) ฐานการเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์ และ 5) ฐานการเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืช และ/หรือสัตว์

กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ขอบเขตด้านพื้นที่ ณ หมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวนนักท่องเที่ยว 30 ราย คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ชุด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) แบบสังเกตการณ์ สร้างฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน โดยการร่างแบบฐานการเรียนรู้จำนวน 5 ฐาน 3) แนวคำถามคำถามปลายเปิด ในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) 4) แบบสอบถาม เป็นการสอบถามความต้องการในการพัฒนาฐานเรียนรู้ทางการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีการตรวจสอบและปรับความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.65 และได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.7

ส่วนที่ 2 การยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ และ 3) ความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ

กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบางนกแขวก จำนวน 30 ราย คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ และ 3) ความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ มีการตรวจสอบและปรับความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.79 และได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.87

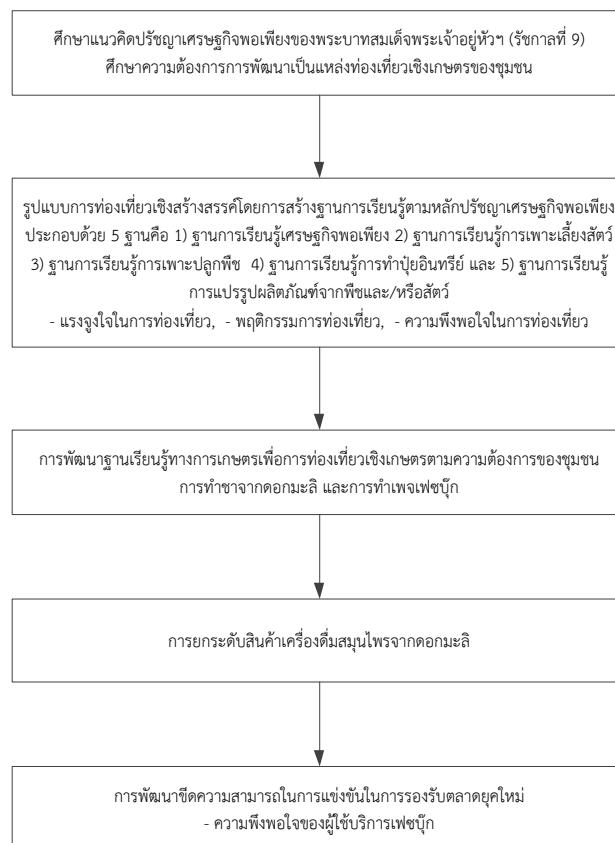
ส่วนที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ ศึกษาในด้านความพึงพอใจ

ของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้ใช้เฟซบุ๊กที่มีความที่มีความสนใจในฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 385 ราย คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสอบถาม 4 ตอนตามฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
1) การนำเสนอข้อมูลผ่านเพจเฟซบุ๊ก 2) กิจกรรมของเพจเฟซบุ๊ก 3) การนำเสนอคอนเทนต์ภายในเพจ และ 4) ความพึงพอใจต่อผู้ดูแลเพจเฟซบุ๊ก มีการตรวจสอบและปรับความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.75 และได้ค่าหาความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8

สถิติที่ใช้คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งหมดสรุปผล ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การให้คะแนนและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ใช้วัดระดับเป็นข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามหลักของ Likert Scale (Likert, 1967) จากขอบเขตการวิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:
กรณีศึกษา ชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักท่องเที่ยว 2) เพื่อยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ อย่างยั่งยืน และ 3) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ โดยผลการวิจัยมีดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักท่องเที่ยว

1.1 การสร้างฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชน ประกอบด้วย 5 ฐาน พบดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ“การสร้างฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน”

สร้างฐานการเรียนรู้	ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ
ฐานที่ 1 ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	- เป็นการนำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรผสมผสานมาบรรยายประกอบกับโปสเตอร์ให้กลับมาทบทวนเนื้อหาได้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้ โดยมีเนื้อหาหลักโดยสรุป คือ เศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เกษตรผสมผสาน เป็นรูปแบบหนึ่งใน 5 แบบของเกษตรยั่งยืน ซึ่งรูปแบบเกษตรยั่งยืน 5 แบบ คือ วนเกษตร เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ และ เกษตรธรรมชาติ การทำเกษตรผสมผสานสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำกินขนาดเล็ก เพื่อลดความเสี่ยงจากการผลิต ลดการพึ่งพิงเงินทุน ปัจจัยการผลิต และอาหารจากภายนอก เศษพืชและมูลสัตว์ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากกิจกรรมการผลิต ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในไร่นา และทำให้ผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น โดยที่กิจกรรมแต่ละชนิดจะต้องเกี่ยวประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การผสมผสานโดยยึดพืชเป็นหลัก รายได้จากพืชได้แก่มะลิจะเป็นรายได้หลักของครัวเรือน ส่วนรายได้จากกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ไก่ไข่
ฐานที่ 2 ฐานการเรียนรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์	- นำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่แบบอินทรีย์เพื่อให้ได้ผลผลิตเป็นไข่ไก่อารมณ์ดี อธิบายเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงไก่ด้วยอาหารจากธรรมชาติโดยใช้รำ ปลายข้าว ข้าวเปลือก หยวกกล้วย เป็นต้น เมื่อยามไก่เจ็บป่วยต้องดูแลรักษาโดยใช้ยาที่ได้จากพืชสมุนไพรต่าง ๆ ไม่ใช่ยาที่เป็นสารเคมี หรือสารสังเคราะห์ใด ๆ พื้นกรงจะใช้แกรบและขุยมะพร้าวหมั่นคอยดูแลรักษาความสะอาดเปลี่ยนพื้นให้แห้งอยู่เสมอและพื้นกรงไก่ที่กำจัดแล้วสามารถนำไปเป็นปุ๋ยสำหรับการปลูกพืชได้อีกด้วยและมีการเปิดเพลงให้ฟังเพื่อลดความเครียด สาธิตวิธีการเก็บไข่ไก่ตลอดจนให้นักท่องเที่ยวทดลองให้อาหารไก่และเก็บไข่ไก่ด้วยตนเอง
ฐานที่ 3 ฐานการเรียนรู้การเพาะปลูกพืช	- นำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกต้นมะลิ สาธิตวิธีปลูกการปลูกโดยใช้ขุยมะพร้าวกลวง ยาว และลึก ด้านละ 30x30x30 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกแห้ง 3-5 กำมือ นำกิ่งพันธุ์มะลิปลูกลงในหลุมแล้วรดน้ำพอชุ่มพอให้เห็นรากสีขาว พูนโคนที่ก้นหลุมปลูก วางให้รากต้นกล้า
ฐานที่ 4 ฐานการเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์	- นำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยไข่หรือฮอร์โมนไข่ จะช่วยเร่งการเจริญเติบโต เร่งดอก เร่งผลได้ดี <u>ส่วนผสม</u> ในการทำปุ๋ยไข่หรือฮอร์โมนไข่ ประกอบด้วย ไข่ไก่ 5 ฟอง นมเปรี้ยว 1 ซ้อนโต๊ะ น้ำตาลทรายแดง 1 ซ้อนโต๊ะ <u>วิธีทำ</u> นำไข่ไก่ 5 ฟอง ตีให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน (เปลือกไข่เก็บไว้นำมาบดให้ละเอียดไปใช้ใส่เป็นปุ๋ยให้พืชได้) จากนั้นใส่นมเปรี้ยว 1 ซ้อนโต๊ะ และน้ำตาลทรายแดง 1 ซ้อนโต๊ะ คนให้ส่วนผสมทั้งหมดละลายและเข้ากันดี จากนั้นนำไปใส่ขวดปิดเขย่าให้เข้ากันอีกครั้ง และตั้งไว้ในที่ร่ม 3 วัน คลายฝาหลวมไม่ปิดแน่นเพราะกระบวนการหมักอาจทำให้เกิดแก๊ส ถ้าปิดฝาแน่นอาจทำให้ขวดระเบิดได้ เมื่อครบ 3 วัน สามารถนำไปใช้ใส่ต้นไม้ได้โดยใช้อัตราส่วน ปุ๋ยไข่ 2 ซ้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 20 ลิตร รดผักหรือต้นไม้ทุก ๆ 7 วัน

สร้างฐานการเรียนรู้	ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ
ฐานที่ 5 ฐานการเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชและ/หรือสัตว์	- นำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารจากผลผลิตที่ได้จากการทำการเกษตร โดยการสาธิตและให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำด้วยตนเอง เช่น การทำไข่เจียวขอม การทำขนมจากไข่ไก่ เช่น สังขยาฟักทอง ทองหยิบ ทองหยอด และ การทำน้ำสมุนไพร เป็นต้น ในฐานนี้เจ้าของกิจการมีความคิดเห็นว่าจะทำอะไรขึ้นอยู่กับการต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก วิธีการทำน้ำสมุนไพรอัญชัน 2 แบบ คือ ผสมมะนาวและไม่ผสมมะนาว <u>ส่วนผสมในการทำน้ำสมุนไพรอัญชัน ดอกอัญชัน 10 ดอก น้ำตาล ครึ่งถ้วย น้ำเปล่า 1.5 ลิตร มะนาว 1-2 ผล</u> <u>วิธีทำ</u> 1. ล้างดอกอัญชันในน้ำเปล่าให้สะอาด 2. ต้มหม้อต้มน้ำให้เดือด พอน้ำเดือดใส่ดอกอัญชันลงไปต้มจนได้สีตามต้องการปิดเตา 3. ใช้กระชอนกรองเอาแต่น้ำใส่น้ำตาลลงไปคนน้ำตาลให้ละลายเข้ากัน 4. สูตรผสมมะนาวใส่มะนาวรสชาติดตามชอบแล้วพักไว้ให้เย็น ใส่น้ำแข็งหรือแช่เย็นพร้อมดื่ม

1.2 แรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลของแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า แรงจูงใจภายนอกมีค่าเฉลี่ยระดับแรงจูงใจ 3.98 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสวยงาม เป็นธรรมชาติของสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 4.30 ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ อธิยาศัยไมตรี ความเป็นมิตร มีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก ส่วนแรงจูงใจภายใน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับแรงจูงใจ 4.18 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านศึกษาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ย 4.30 ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ พักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาวิธีการเลี้ยงสัตว์/ปลูกพืชผัก/การทำปุ๋ยใช้ และซื้อสินค้าทางการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับแรงจูงใจ			ค่าเฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง		
1. แรงจูงใจภายนอก					
1.1 ความสวยงาม เป็นธรรมชาติของสถานที่	2.5	1.2	0.6	4.30	มากที่สุด
1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0.5	2.8	0.6	3.90	มาก
1.3 การเดินทางสะดวก	0.5	1.6	1.5	3.60	มาก
1.4 ความเหมาะสม คุ่มค่าของค่าใช้จ่าย	0.5	2.8	0.6	3.90	มาก
1.5 อธิยาศัยไมตรี ความเป็นมิตร	2.0	1.6	0.6	4.20	มาก
1.6 การโฆษณา ประชาสัมพันธ์	1.5	1.6	0.9	4.00	มาก
รวม	1.25	1.93	0.80	3.98	มาก
2. แรงจูงใจภายใน					
2.1 พักผ่อนหย่อนใจ	2.0	1.6	0.6	4.20	มาก
2.2 ศึกษาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	1.5	2.8	0.0	4.30	มากที่สุด
2.3 เยี่ยมเยือนญาติมิตร	1.5	2.0	0.6	4.10	มาก
2.4 สัมผัสธรรมชาติ	1.5	2.0	0.6	4.10	มาก
2.5 ศึกษาวิธีการเลี้ยงสัตว์/ปลูกพืชผัก/การทำปุ๋ยไข่	2.0	1.6	0.6	4.20	มาก
2.6 ซื้อสินค้าทางการเกษตร	1.5	2.4	0.3	4.20	มาก
รวม	1.67	2.07	0.46	4.18	มาก

1.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลของพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ ไม่เคยท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจึงเป็นครั้งแรก ร้อยละ 60 รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนี้ จากช่องทางเพื่อนและญาติ ร้อยละ 50 ส่วนใหญ่เดินทางมากับคณะ ร้อยละ 50 ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 6 คน เดินทางมาวันปกติ (จันทร์-ศุกร์) กิจกรรมที่ท่านสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ ศึกษาการแปรรูปผลผลิต ร้อยละ 90 รองลงมาคือ ศึกษาการทำปุ๋ยไข่ มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประมาณ 500 บาท ร้อยละ 30 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล (อันดับ)
1. ท่านเคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่			
เคย	6	60	1
ไม่เคย	4	40	2
2. การมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าใด			
ครั้งแรก	4	40	1
ครั้งที่ 2	3	30	2
ครั้งที่ 4	1	10	4
มากกว่า 5 ครั้ง	2	20	3
3. ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนี้ จากช่องทางใด			
เพื่อน/ญาติ	5	50	1
อินเทอร์เน็ต	3	30	2
เอกสารแนะนำการท่องเที่ยว	2	20	3
4. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวกับผู้ใด			
มากับคณะทำงาน	5	50	1
มากับเพื่อนบ้าน/คนรู้จัก	4	40	2
มาคนเดียว	1	10	3
5. จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้			
1 – 3 คน	1	10	3
4 – 6 คน	4	40	2
มากกว่า 6 คน	5	50	1
6. ส่วนใหญ่ท่านท่องเที่ยวเชิงเกษตรเนื่องในโอกาสใด			
วันปกติ (จันทร์-ศุกร์)	5	50	1
วันหยุดสุดสัปดาห์	3	30	2
วันหยุดนักขัตฤกษ์	2	20	3

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล (อันดับ)
7. กิจกรรมที่ท่านสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
ศึกษาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	5	50	4
ศึกษาการปลูกพืช/ผัก	6	60	3
ศึกษาการเลี้ยงไก่อินทรีย์	6	60	3
ศึกษาการทำปุ๋ยไข่	7	70	2
ศึกษาการแปรรูปผลผลิต	9	90	1
อื่น ๆ (ระบุ) ชื่อผลิตภัณฑ์			
8. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในครั้งนี้			
200 บาท	2	20	2
300 บาท	1	10	3
500 บาท	3	30	1
800 บาท	2	20	2
1,000 บาท	2	20	2

1.4 ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลของความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.23 ความพึงพอใจระดับมากที่สุด ด้านเจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.90 ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ให้ความรู้และคำแนะนำอย่างเหมาะสม และเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้บริการเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.50 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง		
1. ความสะอาดของสถานที่	1.0	1.2	1.5	3.70	มาก
2. สภาพแวดล้อมมีความร่มรื่น เป็นธรรมชาติ	1.0	2.8	0.3	4.10	มาก
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1.5	2.8	0.0	4.30	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ให้ความรู้และคำแนะนำอย่างเหมาะสม	3	1.2	0.3	4.50	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้บริการเพียงพอ	3.5	0.4	0.6	4.50	มากที่สุด
6. เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่นักท่องเที่ยว	4.0	0.8	0.0	4.80	มากที่สุด
7. ความปลอดภัยของสถานที่	1.5	2.0	0.6	4.10	มาก
8. ความปลอดภัยจากอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม	2.0	1.2	0.9	4.10	มาก
9. ความปลอดภัยในการเดินทาง	1.5	2.4	0.3	4.20	มาก
10. เส้นทางในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว	2.5	1.6	0.3	4.40	มากที่สุด
11. ห้องสุขา สะอาด เหมาะสม เพียงพอ	2.0	1.6	0.6	4.20	มาก
12. สถานที่รับรอง เหมาะสม เพียงพอ	2.0	1.6	0.6	4.20	มาก
13. สถานที่จอดรถ เหมาะสม เพียงพอ	2.5	0.4	1.2	4.10	มาก
14. ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1.5	1.6	0.9	4.00	มาก
รวม	2.11	1.54	0.58	4.23	มากที่สุด

2. ยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

พบว่า ผลการพัฒนาเครื่องต้มสมุนไพรจากดอกมะลิเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านผลิตภัณฑ์เครื่องต้มสมุนไพรจากดอกมะลิ และความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านบรรจุภัณฑ์เครื่องต้มสมุนไพรจากดอกมะลิ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เครื่องต้มสมุนไพรจากดอกมะลิตั้งอยู่ในระดับมาก โดยที่สี่ส่วนของผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ตามตาราง ที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เครื่องต้มสมุนไพรจากดอกมะลิ (n=30)

ผลิตภัณฑ์	Mean	SD.	แปลผล	อันดับ
รสชาติของผลิตภัณฑ์	4.81	0.35	มากที่สุด	3
สีของผลิตภัณฑ์	4.85	0.48	มากที่สุด	1
กลิ่นของผลิตภัณฑ์	4.83	0.42	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.83	0.41	มากที่สุด	

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ด้านมีความเหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมาคือ ด้านความสะดวกในการเก็บรักษา ค่าเฉลี่ย 4.84 ด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.83 ด้านสีของบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.79 ด้านลักษณะของฉลากและบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.78 และด้านตราผลิตภัณฑ์ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.77 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อบรรจุภัณฑ์เครื่องต้มสมุนไพรจากดอกมะลิ (n=30)

บรรจุภัณฑ์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ลักษณะของฉลาก ตราและบรรจุภัณฑ์	4.78	0.30	มากที่สุด
สีของบรรจุภัณฑ์	4.79	0.45	มากที่สุด
รูปแบบบรรจุภัณฑ์	4.83	0.48	มากที่สุด
เหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน	4.85	0.49	มากที่สุด
ความสะดวกในการเก็บรักษา	4.84	0.47	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.81	0.43	มากที่สุด

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่

พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.93 โดยการนำเสนอข้อมูลผ่านเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับความพึงพอใจเท่ากับมากที่สุด 4.27 ตามด้วยผู้ดูแลเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน เท่ากับ 4.13 ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การนำเสนอข้อมูลผ่านเพจเฟซบุ๊ก	4.27	0.78	มากที่สุด
กิจกรรมของเพจเฟซบุ๊ก	3.81	0.84	มาก
การนำเสนอคอนเทนต์ภายในเพจ	3.50	1.04	มาก

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊ก เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจต่อผู้ดูแลเพจเฟซบุ๊ก	4.13	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.93	0.52	มาก

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการสร้างฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง :กรณีศึกษาชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” ประกอบด้วย 5 ฐาน ๆ ละประมาณ 20-30 นาที คือ 1) ฐานการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2) ฐานการเรียนรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์ 3) ฐานการเรียนรู้การเพาะปลูกพืช 4) ฐานการเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์ และ 5) ฐานการเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชและ/หรือสัตว์ โดยด้านฐานการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบการบรรยายและสาธิตโดยเจ้าของสถานที่ผู้ดำเนินการและทีมงาน ในฐานต่าง ๆ จำนวน 5 ฐาน ๆ ละประมาณ 20-30 นาที ได้แก่ฐานความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเกษตรกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ฐานการปลูกมะลิ ฐานการเลี้ยงไก่ไข่ ฐานการทำปุ๋ยไข่ และฐานสาธิตการแปรรูปผลผลิตต่าง ๆ เช่น น้ำสมุนไพร ขนมหากไข่ไก่ เป็นต้น รวมเวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง โดยจะประเมินความต้องการของนักท่องเที่ยวก่อนนำเสนอ กิจกรรม สถานที่ในการวิจัยคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ “สวนเกษตรผสมผสานครูสมศรี” ซึ่งปลูกพืชผักนานา ชนิด มีการเลี้ยงสัตว์ มีการแปรรูปทางการเกษตร น้ำสมุนไพร ในด้านการให้ความรู้เรื่องเกษตรผสมผสาน และการทำการเกษตรโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถบริหารจัดการได้โดยมีเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ ชมรมแม่บ้าน ให้ความช่วยเหลือ และภาคีเครือข่ายภาครัฐเอกชนสนับสนุน และด้านความพึงพอใจในเรื่องเจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสเอาใจใส่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.80 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือเจ้าหน้าที่ให้ความรู้และคำแนะนำอย่างเหมาะสม และเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้บริการเพียงพอ ด้านการพัฒนาเครื่องตมสมุนไพร จากดอกมะลิเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความพึงพอใจผลิตภัณฑ์เครื่องตมสมุนไพรจากดอกมะลิของผู้บริโภคด้านสีสันทนของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมาคือ ด้านกลิ่นของผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.83 และด้านรสชาติของผลิตภัณฑ์น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.81 และความพึงพอใจของผู้บริโภคด้านบรรจุภัณฑ์เครื่องตมสมุนไพรจากดอกมะลิ พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ด้านมีความเหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมาคือ ด้านความสะดวกในการเก็บรักษา ค่าเฉลี่ย 4.84 ด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.83 ด้านสีสันทนของบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.79 ด้านลักษณะของฉลากและบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.78 และด้านตราผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.77 สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Fung Rong (2565) ที่ทำวิจัยเรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาดอกไม้มะลิ ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกอัตลักษณ์แห่งขุนนาง ได้กล่าวว่าชาดอกไม้มะลิหลายชนิดถูกบรรจุเป็นซองใส่แบบง่ายไม่มีเอกลักษณ์และความงาม ในการออกแบบทำให้ผู้วิจัยต้องการปรับรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้ทันสมัยมีเอกลักษณ์และความงาม เพื่อเพิ่มมูลค่ามากขึ้น และสอดคล้องกับ ปวยลหวง บุญเจริญ และณัฐริกา กงสะกู (2565) ที่วิจัยเรื่องการออกแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมในการออกแบบของที่ระลึกในระดับมาก ในด้านของสรรพคุณของดอกมะลิ ดอกมะลียังมีสรรพคุณบำรุงจิตใจให้ชุ่มชื้น และมงคล วงษ์พูล และคณะ (2565) ได้การพัฒนาชาเขียวมะลิผสมมะตาด (*Dillenia indica* Linn.) และสารทดแทนความหวาน เพื่อเป็นแนวทางการผลิตเป็นชาพร้อมดื่ม สินค้าชุมชนชาวมอญ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้ชาเขียวกลั่นมะลิผสมมะตาดมีสีเหลืองอ่อนรสหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อยสามารถนำไปพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนมอญต่อไปได้ในอนาคต

ด้านพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ พบว่า จากการสัมภาษณ์เพื่อจัดสร้างเพจเฟซบุ๊กจากรูปแบบเดิมมาเป็นรูป “ฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มีความทันสมัย สามารถดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาเข้าเยี่ยมชมได้มาก จากการแสดงเฟซบุ๊กรูปแบบเดิม และทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีรายได้เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กเกษตรผสมผสาน พบว่า ผู้ใช้บริการอยู่ในเพจเฟซบุ๊กเกษตรผสมผสาน อยู่ในระดับดีมาก การแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ พบว่า ด้านการแข่งขันเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักท่องเที่ยว 2) เพื่อยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน และ 3) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่

ผลการสร้างฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า ด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมาก มีแรงจูงใจภายในเกี่ยวกับการศึกษาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในวันปกติ (จันทร์-ศุกร์) และกิจกรรมที่สนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่สนใจซื้อผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับมากที่สุด

ผลการยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้าง รายได้ช่วง 5,000 – 10,000 บาท ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิอยู่ในระดับมาก โดยที่สีส้มของผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ส่วนด้านความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ด้านมีความเหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนมากที่สุด

ผลการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยการนำเสนอข้อมูลผ่านเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสานมีระดับความพึงพอใจเท่ากับมากที่สุด ตามด้วยผู้ดูแลเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย 1) การสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงฐานการเรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสานสำหรับนักท่องเที่ยว ด้านแรงจูงใจภายในโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.18 อยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจภายนอก มีค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในวันปกติ (จันทร์-ศุกร์) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และกิจกรรมที่สนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่สนใจซื้อผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 90.00 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงิน 500 บาท ร้อยละ 30 ส่วนด้านระดับของความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรวมมีค่าเฉลี่ย 4.23 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) การยกระดับสินค้าให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิในด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.83 ระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิในด้านบรรจุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.81 ระดับมากที่สุด และ 3) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับตลาดยุคใหม่ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเพจเฟซบุ๊กฐานเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการสร้างฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม นั้น เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้ชุมชนในการสร้างฐานการเรียนรู้ด้านการเกษตรผสมผสานสำหรับนักท่องเที่ยว 5 ฐาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละฐานพร้อมกับมีกิจกรรมส่งเสริมความรู้ เป็นการนำภูมิปัญญาและตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาบริหารจัดการ

ทำให้เกิดการต่อยอด แปรรูปสินค้าของชุมชนจริง ๆ คือเครื่องต้มสมุนไพรจากดอกมะลิ ที่เป็นผลิตภัณฑ์หลักในการจัดการ และนำผลิตภัณฑ์ชุมชนทำการประชาสัมพันธ์เพื่อบูรณาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการสร้างฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นงานวิจัยที่ศึกษาศักยภาพของชุมชนเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างชุมชนหมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม และผู้ร่วมวิจัยในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). *เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://esc.doae.go.th/wp-content/uploads/2018/11/.pdf>. (วันที่ค้นข้อมูล: 26 กุมภาพันธ์ 2564).
- บางเดี่ยว กันธิสา และฤดาเดช เกติวิชัย. (2558). *การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้านเกษตรก้าวหน้า หมู่ที่ 14 ต.ชัยสุนัน อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.journal.grad.sru.ac.th/downloads/journal/7-1/14.pdf>. (วันที่ค้นข้อมูล: 20 มีนาคม 2564).
- ปอยหลวง บุญเจริญ และณัฐริกา กงสะกุ. (2565). การออกแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาต่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*, 5(4), 46-57.
- มงคล วงษ์พูล, สวรรธ วรรณพราหมณ์ และมนัญญา คำชิระพิทักษ์. (2565). การพัฒนาชาเขียวมะลิสมมติ (Dillenia indica Linn.) และสารทดแทนความหวาน เพื่อเป็นแนวทางการผลิตเป็นชาพร้อมดื่ม สินค้าชุมชนชาวมอญ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 17(1), 100-110.
- วิสาขณัฐ บานไม่รู้โรย, ทวีศักดิ์ กิจขจร และวินัย หอมสมบัติ. (2565). ผลของภาวะผู้นำที่เน้นความรู้และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนผ่านปัจจัยองค์ประกอบของนวัตกรรมองค์กร: หลักฐานจากอุตสาหกรรม New S-curve ของประเทศไทย. *Asia Pacific Management Review*, 27(3), 200-209.
- Berg, G. (2009). Plant-microbe interactions promoting plant growth and health: perspectives for controlled use of microorganisms in agriculture. *Applied microbiology and biotechnology*, 84, 11-18.
- Fung Rong. (2565). *การออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาดอกไม้อร่อย: ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกอัตลักษณ์แห่งขุนนาง. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/59920395.pdf. (วันที่ค้นข้อมูล: 20 มีนาคม 2566).
- Gowdy, E. A., & Pearlmutter, S. (1993). Economic self-sufficiency: It's not just money. *Affilia*, 8(4), 368-387.

- Hunter, C., & Green, H. (1995). *Tourism and the environment: A sustainable relationship?*. Routledge.
- Kent, M. L. (2013). Using social media dialogically: Public relations role in reviving democracy. *Public relations review*, 39(4), 337-345.
- Likert, Rensis. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale", *Reading in Attitude Theory and Measurement*. P.90-95. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Mont, O., Palgan, Y. V., Bradley, K., & Zvolnska, L. (2020). A decade of the sharing economy: Concepts, users, business and governance perspectives. *Journal of cleaner production*, 269, 122215.
- Wisansing, J. J., & Vongvisitsin, T. B. (2019). 10 Local impacts of creative tourism initiatives. *A research agenda for creative tourism*, 122.